

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE. — DOCTRINA. — JURISPRUDENȚĂ. — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

Redactori: PAUL NEGULESCU, DEMETRU NEGULESCU, ALEX. CERBAN, GEORGE MEITANI, G. G. DANIELOPOLU,
G. C. CRISTESCU, SILIU RĂDULESCU

REVISTA APARE
JOIA ȘI DUMINECA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: STRADELA SF. SPIRIDON, 3
TELEFON 41/57

REDACTOR-ADMINISTRATOR
B. P. RĂDULESCU

ABONAMENTELE

se fac pe an și pe jumătate de an

la 1 Ianuarie și 1 Iulie

Dela 1 Iulie până la 1 Sept. revista nu apare

GR. G. PĂUCESCU
FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani

Un număr vechiu 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei

Studentii plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaogă timbrul postal

SUMAR:

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ.— *Inalta Curte de casațiune și justiție, secțiunea I:* Ion N. Manolescu cu Iordan Stoianof (Autentificarea actelor.— Parte care nu știe carte.— Redactarea actului de procuratorul celeilalte părți.— Dacă se cere un scriitor al actului, deosebit de părțile contractante).

Curtea de apel din București, secțiunea III: Silla Mircescu cu Consiliul de disciplină de pe lângă Baroul avocaților din Buzău.— (Avocat.— Conflict de ordin privat.— Loviri.— Acțiune disciplinară.— Incompetența consiliului).

Tribunalul Ilfov, secțiunea I: Ion Enășescu cu Cezar Orășanu. (Legea măsurilor excepționale din 5 Aprilie 1916.— Chirii.— Contract «existent» la data promulgării legii.— Dreptul chirieșului nou și chirieșului vechiu).

Tribunalul județului Teleorman, secțiunea I: Grig. P. Ghețu cu Direcțiunea C. F. R. (Domeniu public.— Imobil aparținând domeniului public.— Revendicare).

Imprumutul național 5% din 1916.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE
SECȚIUNEA I.

Audiența dela 26 Ianuarie 1916

Președinta d-lui C. R. Manolescu, președinte

Ion N. Manolescu cu Iordan Stoianof ș. a.

AUTENTIFICAREA ACTELOR.—PARTE CARE NU ȘTIE CARTE.— REDACTAREA ACTULUI DE PROCURATORUL CELEILALTE PĂRȚI.— DACĂ SE CERE UN SCRITOR AL ACTULUI, DEOSEBIT DE PĂRȚILE CONTRACTANTE.— ART. 9 ȘI 16 L. AUT. ACTELOR.

Legea autentificării actelor nu a înțeles să împedice pe partea care știe carte să-și scrie și să-și

redacteze singură actul, atunci când una din celelalte părți contractante nu știe carte, așa că, potrivit art. 9 și 16 din zisa lege, un scriitor al actului, în afară de părți, nu poate fi cerut în mod imperios, decât atunci când toate părțile nu știu carte și numai la acest caz s'a referit legiuitorul când a cerut prezentarea scriitorului în fața judecătorului pe lângă părțile contractante.

No. 53.— Respins, ca nefundat, recursul făcut de Ion N. Manolescu, contra deciziei Curții de apel din Galați, sec. II, No. 158 din 1914, în proces cu Iordan M. Stoianof ș. a.

S'au ascultat: citirea raportului făcut în cauză de d-l consilier D. Florescu; d-l avocat P. Sadoveanu, pentru recurent, în desvoltarea motivului de casare; d-l avocat G. Angelescu, pentru intimat, în combateri.

Curtea deliberând,

«A supra motivului de casare, tras din greșita interpretare și violare a art. 16 și 18 din legea autentificării actelor».

Având în vedere deciziunea supusă recursului, din care rezultă că intimatul în recurs, Iordan M. Stoianof, a intentat contra recurentului I. Manolescu acțiune, prin care cere să i se recunoască dreptul la $\frac{2}{3}$ din lotul de 20 hectare, situat în comuna Tortoman-Dobrogea și fosta proprietate a defunctului Zarmanbet Calmanbet;

Având în vedere că reclamantul, în cererea sa de revendicare, și-a întemeiat această acțiune pe un act de cumpărătoare autentic, sub No. 90 din 1906 de către trib. Ilfov, prin care doi din cei trei fii ai defunctului Zarmanbet, i-au vândut părțile lor indivize din

acest teren; că, recurentul, cumpărător al aceluiaș teren dela cel de al treilea fiu al defunctului Zarmanbet, a opus în apărare, între altele, nulitatea actului de cumpărătoare, prezentat de Stoianof, întemeindu-se pe dispozițiunile art. 16 și 18 din legea autenticilor, care cer, pentru cazul când una din părțile contractante nu știe carte, ca scriitorul actului, străin de părți, să compare și el în fața judecătorului, pe când în speță, unde unul din vânzători nu știu carte, a servit ca scriitor și redactor al actului însuș procuratorul cumpărătorului Stoianof;

Având în vedere că, instanța de apel a înlăturat acest mijloc de apărare al recurentului, pe motivul că aceste texte din legea autenticilor cer un scriitor al actului străin de părți, numai în cazul când toate părțile contractante nu știu carte, iar nu și în cazul când una din ele știe carte și voește să-și scrie și redacteze singură actul, conform art. 9 din aceeaș lege; iar în fond a admis acțiunea în revendicare a intimatului în recurs;

Având în vedere dispozițiunile art. 9 din legea autenticilor, după care părțile pot să-și redacteze singure actul și art. 16 aceeaș lege, care prevede că actele acelor ce nu știu carte să fie subscribe de cel care a servit de scriitor și pe lângă părți să compare și el în fața judecătorului ce autentifică;

Considerând că, din alăturarea acestor texte, rezultă că legiuitorul nu a înțeles să împedice pe o parte ce știe carte să-și scrie și să-și redacteze singură actul, atunci când una din celelalte părți contractante nu știe carte și în acest caz are a subscrie actul și în această calitate; că, un scriitor al actului, în afară de părți, nu poate fi cerut în mod imperios decât atunci când toate părțile nu știu carte, și numai la acest caz s'a referit desigur legiuitorul, când a cerut prezentarea lui pe lângă părți, în fața judecătorului, iar nicidecum că printr'o asemenea dispozițiune a înțeles să revină asupra celor ce prevăzuse în art. 9 din aceeaș lege;

Considerând că, dacă legiuitorul ar fi voit să impună un scriitor străin de părți, totdeauna când unul din contractanți nu știe carte, neapărat că ar fi spus-o în mod categoric, pe când art. 16 vorbește numai de actele acelora ce nu știu carte și de «declarațiunea părților că nu știu carte», ceea ce presupune neștiința de carte a tuturor părților,—iar nu de actele în care una din părți nu știe carte și nici de declarațiunea părților

cari nu știu carte,—termeni ce neapărat ar fi dat alt sens acestui articol;

Considerând că, dealtfel, dispozițiunile art. 16 din legea autenticilor au fost înscrise de legiuitor în scopul de a face cunoscut pe scriitorul actului și a garanta astfel pe cei ce s'ar pretinde lezați prin reaua credință cu care asemenea scriitori străini de act ar fi falsificat voința neștiutorilor de carte, cari au recurs la luminile lor; or, în cazul când scriitorul este însuș o parte contractantă, care semnează și în această a sa calitate și compare în fața judecătorului, scopul legii este atins, căci partea neștiutoare de carte are oricând posibilitatea să cunoască și deci să tragă la răspundere pe acest scriitor, care ar fi falsificat voința sa;

Considerând că, în speță, actul de vânzare autentic, prezentat de intimatul în recurs, și în care unul din vânzători nu știa carte, a fost scris și redactat de procuratorul uneia din părțile contractante, care a scris actul și în această a sa calitate, iar prin procesul-verbal de autentificare s'a luat declarațiunea acestuia că a scris și scris actul;

Considerând că, așa fiind, cerințele art. 16 și 18 din legea autenticilor au fost îndeplinite și actul este valabil din acest punct de vedere;

Că, astfel judecând și Curtea de apel a dat o bună interpretare citatelor texte de lege, iar motivul de recurs fiind neîntemeiat, urmează a fi respins;

Pentru aceste motive, respinge.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI

SECȚIUNEA III

Audiența dela 16 Ianuarie 1916

Președința d-lui N. N. Săulescu, consilier

Silla Mircescu cu Consiliul de disciplină de pe lângă Baroul avocaților din Buzău

AVOCAȚI. — CONFLICT DE ORDIN PRIVAT. — LOVIRI. — ACȚIUNE DISCIPLINARĂ. — INCOMPETENȚA CONSILIULUI. — ART. 50 L. CORP. AVOC.

Acțiunea disciplinară neputând fi exercitată decât asupra faptelor de natură a compromite onoarea și prestigiul avocatului, în exercițiul însuș al profesiei, rezultă implicit că un conflict dintre doi avocați, chiar dacă a fost urmat de lovituri, scapă de cenzura Consiliului de disciplină, de oarece un asemenea fapt nu are nici o legătură cu exercițiul profesiei de avocat.

No. 11.— Admis, apelul făcut de Silla Mircescu, contra deciziei No. 14 din 1915, a Consiliului de disciplină de pe lângă Baroul avocaților din Buzău.

S'au ascultat d-nii avocați Mircescu și Ionescu, în desvoltarea motivelor de apel.

Curtea,

Având în vedere apelul introdus în termen de avocatul Sylla Mircescu, contra deciziei No. 14 din 1915, a consiliului de disciplină de pe lângă Baroul avocaților din Buzău, prin care a fost condamnat la interzicerea dreptului de a pleda pe timp de 15 zile.

Având în vedere că, faptul pus în sarcina apelan-tului este de a fi lovit, în ziua de 23 Mai 1915, pe colegiul său, avocatul Nicolae Nicolescu, în camera avocaților a Palatului de Justiție din Buzău;

Având în vedere că avocatul Mircescu cere reformarea acestei decizii a consiliului de disciplină, ca dată fără competență, întrucât faptul de care s'a făcut vinovat nu are nici o legătură cu exercițiul profesiei de avocat;

Având în vedere că, conform art. 58 al legii pentru organizarea corpului de avocați din 1907, acțiunea disciplinară se poate executa contra tuturor actelor de natură a compromite onoarea sau prestigiul avocatului, iar conform art. 59, cenzura disciplinară este independentă de acțiunea penală, civilă sau comercială, ce s'ar putea porni contra avocatului abătut de la datorie;

Având în vedere că conflictul dintre avocații Mircescu și Niculescu este de ordin cu totul privat, unde exercițiul profesiei sale de avocat nu are nici un amestec; că, dacă acest conflict este regretabil din punct de vedere al armoniei și urbanității ce trebuie să domnească între membrii Baroului, chiar în afară de exercițiul profesiei lor, nu este mai puțin adevărat că, în specie, nu se poate imputa lui Mircescu vr'o abatere dela exercițiul acestei profesii; că, chiar dacă Niculescu ar fi urmărit pe cale penală reparațiunea la care avea dreptul, totuș pedeapsa la care eră expus Mircescu nu ar fi fost de natură de a compromite nici onorabilitatea sa personală, nici prestigiul profesiei sale, de oarece legea înlătură orice caracter infamant pedepselor ce pronunță contra unor asemenea delict, permițând stingerea acțiunii publice prin însuș împăcarea părților;

Considerând, dar, că, întrucât acțiunea disciplinară nu poate fi exercitată decât asupra faptelor de natură

a compromite onoarea și prestigiul avocatului în exercițiul însuș al profesiei, rezultă implicit că fapta lui Sylla Mircescu scapă de cenzura consiliului de disciplină, de oarece, precum mai sus s'a expus, ea nu are nici o legătură cu exercițiul profesiei de avocat, astfel că apelul avocatului Mircescu este admisibil și deciziunea No. 14 din 1915 a consiliului de disciplină al Baroului de Buzău, cată a fi anulată, ca fiind dată în afară de prevederile art. 58 din legea avocaților din 1907.

Pentru aceste motive, admite apelul

Semnați: N. N. Săulescu, Em. Miclescu, Al. Iuca.

TRIBUNALUL ILFOV, SECȚIUNEA I
CAMERA DE CONSILIU

Audiența dela 22 Aprilie 1916

Președinta d-lui I. Manu, președinte

Ion Enășescu cu Cezar Orășanu

LEGEA MĂSURILOR EXCEPȚIONALE DIN 5 APRILIE 1916. — CHIRII. — CONTRACT «EXISTENT» LA DATA PROMULGĂRII LEGII. — DREPTUL CHIRIAȘULUI NOU ȘI CHIRIAȘULUI VECHIU.

1° Legea măsurilor excepționale din 5 Aprilie 1916, în materie de chirii, nu arată ce înțelege prin contract «existent» la data promulgării sale.

2° Când un contract de închiriere expiră la 23 Aprilie 1916, iar altul intră în vigoare la acea dată, și când ambele au dată certă anterioară promulgării legii din 5 Aprilie 1916, ambele contracte există la promulgarea legii.

3° Când dintr'o dispoziție a legii nu se poate deduce cu precizie că legiuitorul a voit să-i dea efect retroactiv, judecătorul urmează a o interpreta în favoarea drepturilor câștigate anterior și deci în speță urmează să considere aplicabil la 23 Aprilie 1916, nu contractul de închiriere care expiră la această dată, ci contractul de închiriere cel nou.

4° Această soluțiune nu este contrazisă de economia legii, care nu a înțeles a legifera contra unei serii de chiriași în profitul altei serii de chiriași, ci a voit numai să nu se mărească chiriile, efect care este garantat și față de noul chiriaș.

5° Beneficiul de opțiune, acordat de lege chiriașului, este acordat proprietarului, în ceea ce privește termenul în care trebuie să fie exercitat, de unde rezultă că proprietarul trebuie să fie în

măsură a profită de acest termen după promulgarea legii.

6° Autorul legii se pronunță implicit pentru chiriașul nou.

Tribunalul,

Având în vedere acțiunea intentată de Ion Enășescu, contra lui Cezar Orășanu, prin care reclamantul cere a se constata că contractul de închiriere vizat de administrația financiară a Capitalei, încheiat între reclamant, ca proprietar, și pîrît, ca chiriaș, este expirat și deci urmează ca acesta să fie obligat a evacua imobilul închiriat pe ziua de 23 Aprilie 1916;

Având în vedere că, suszitul contract este încheiat pentru un termen de un an și jumătate începând dela 26 Octombrie 1914; că, deci, într'adevăr, părțile au convenit să expire la 23 Aprilie 1916;

Având în vedere că reclamantul dovedește că a închiriat imobilul d-lui Căpitan Todicescu, cu începere dela 23 Aprilie 1916, prin contractul vizat de administrația financiară a Capitalei la 23 Martie 1916;

Având în vedere că, pîrîtul opune că deși contractul său expiră la 23 Aprilie, totuș el este prelungit de drept, prin efectul art. 37 din legea asupra măsurilor excepționate din 5 Aprilie 1916;

Având în vedere că, în acest articol se declară prelungite de drept, pe un timp anumit, toate contractele de închiriere prevăzute la art. 35 al acestei legi și existând la promulgarea legii, sau care se vor încheia după promulgarea legii;

Considerând că, orice contract este încheiat, și deci există, îndată ce s'a stabilit acordul părților spre a constitui sau stinge un raport juridic;

Având în vedere că, în speță, ne aflăm în fața a două contracte, având ambele de obiect închirierea imobilului reclamantului, unul expirând la 23 Aprilie 1916, altul urmând a se executa cu începere dela această dată;

Că ambele au toate însușirile spre a-și produce deplinul lor efect, și au dată certă anterioară promulgării legii invocate, deci «există» la promulgarea legii, atât în limba juridică, cât și în limbajul de toate zilele al orcărui profan;

Având în vedere, în drept, că primul articol din Codul civil stabilește că legea dispune numai pentru viitor și că nu are putere retroactivă;

Considerând, totuș, că această regulă, prescrișă în

interesul stabilității relațiilor juridice în societate, suferă excepție în cazul când legiuitorul exprimă voința de a da unei dispozițiuni de lege efectul retroactiv;

Considerând, însă, că, tocmai în virtutea caracterului cu totul excepțional al acestui drept și în interesul siguranței drepturilor dobândite anterior, legiuitorul are datoria de a face să reiasă în mod neîndoios voința sa de a da legii putere asupra trecutului;

Considerând că, dacă, în unele puncte, legiuitorul nu a reușit sau nu a voit să fie explicit, instanțele judecătorești au datoria de a da preferință acelei interpretări care respectă convențiunile încheiate anterior legii și care formează prin excelență legea părților;

Că, a da judecătorilor, în materie de retroactivitate, aceeaș putere nemărginită, pe care o au în interpretarea legilor care dispun pentru viitor, de a complectă legea prin cercetări asupra voinței presupuse a legiuitorului, ar însemna a expune părțile cari au contractat sub imperiul altor dispozițiuni de lege, de a-și vedeă voința comună supusă arbitrarului și nesiguranței celei mai desăvârșite;

Considerând, în consecință, în speță, că, pentru a decide cărui din cele două contracte de închiriere a imobilului reclamantului urmează să-i dăm putere obligatorie, cu începere dela 23 Aprilie 1916, nu trebuie să întrebăm pe legiuitorul din 5 Aprilie 1916, fiindcă nu ne dă nici un răspuns, nici să declarăm prelungit contractul care expiră, căci aceasta ar însemna a da în mod arbitrar un sens retroactiv unei dispozițiuni de lege neclare, ci trebuie să ne călăuzim de principiile respectării drepturilor câștigate, care cer în mod imperios să considerăm ca expirat contractul expirat și să dăm viață deplină contractului care a luat naștere, chit ca acesta să profite de prelungirea legală la expirarea lui contractuală;

Considerând, dealminteri, că această soluțiune nu contrazice întru nimic economia generală a legii;

Că, dacă legiuitorul a înțeles a apăra pe chiriași contra proprietarilor speculatori, el nu a înțeles a legifera contra unei serii de chiriași în profitul altei serii de chiriași;

Considerând că, chiriașul nou, pe lângă că are față de chiriașul vechi titlul pe care i-l conferă dreptul câștigat, nu a putut avea timpul material de a-și găsi altă locuință, după manifestarea voinței chiriașului vechi de a rămâne în imobil, pe când chiriașul vechi avea

tot timpul a o face, atât înainte, cât și după promulgarea legii;

Că, chiriașul nou, de cele mai multeori, nu s'ar putea reîntoarce nici la domiciliul său anterior, în ipoteza când ar fi reziliat contractul sau când s'ar fi mutat din cauza serviciului din alt oraș;

Considerând, dar, că și din punctul de vedere al echității, urmează să preferim pe chiriașul nou;

Considerând că, prin preferința acordată chiriașului cel nou, nu se eludează scopul legii de a nu se urcă chiria, întrucât și lui se aplică reducerea la chiria constatată la 26 Octombrie 1915, prevăzută de art. 35, reducere care s'a și operat în speță, prin restituirea surplusului de către proprietar, dovedită prin chitanța prezintată;

Considerând că, se mai poate trage și dintr'o dispozițiune a legii chiriilor un argument care confirmă soluțiunea tribunalului;

Considerând, într'adevăr, că art. 37 permite locatarului existent la promulgarea legii, a denunța contractul cu trei luni înainte de sf. Gheorghe sau sf. Dumitru;

Că, deși beneficiul opțiunei este acordat de lege numai chiriașului, nu este mai puțin adevărat că termenul de trei luni ce i se fixează este un minimum stabilit în favoarea proprietarului spre a-i da timpul suficient și siguranța necesară de a închiria altuia, fără a fi expus arbitrarului din partea chiriașului;

Având în vedere că, legea nefiind încă în vigoare la data termenului minimum de opțiune acordat locatarului înainte de Sf. Gheorghe, proprietarul nu a fost deșteptat, în condițiunile stabilite de lege, asupra imposibilității de a închiria imobilul;

Considerând că, a se da totuș chiriașului vechiu facultatea de a declara a doua zi dela promulgarea legii, adică numai cu 17 zile înainte de Sf. Gheorghe, că înțelege a beneficia de prelungirea contractului, înseamnă a eluda o dispozițiune importantă a legii care voește, în interesul siguranței învoelilor, ca cu trei luni înainte de Sf. Gheorghe, să nu existe nici o îndoială în privința menținerii sau expirării contractului vechiu;

Având în vedere că, chiar autorul legii, în discuția dela Senat, recunoaște proprietarului dreptul de a se muta în casa sa, când contractul de închiriere expiră la 23 Aprilie 1916;

Considerând că, desigur, d-l Ministru al comerțului și industriei nu a înțeles a-i acordă acest drept prin

efectul buneivoinței sale personale, ci a considerat că acest drept rezultă din legea d-sale;

Că, dacă rezultă din legea d-sale că proprietarul poate să se mute în proprietatea sa, înseamnă că legea nu-i mai impune nici o obligațiune față de chiriaș;

Că, dacă nu mai are nici o obligațiune față de chiriaș, înseamnă că legea nu a prelungit contractele de închiriere expirând la 23 Aprilie 1916;

Că, dacă legea nu a prelungit aceste contracte, proprietarul are dreptul nu numai a se muta în casa lui, ci și a o închiria altei persoane;

Că, dacă are dreptul a închiria altei persoane și dacă contractul vechiu nu este prelungit prin lege, rezultă că la data de 23 Aprilie 1916, urmează a intra în stăpânire chiriașul nou, iar contractul expirat la această dată, încetează definitiv de a mai avea ființă;

Având în vedere, deci, că și legiuitorul admite implicit că chiriașul vechiu trebuie să cedeze locul chiriașului nou;

Având în vedere că, pentru toate aceste motive, acțiunea este fundată, admite.

Semnat, I. Manu.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI TELEORMAN SECȚIUNEA I.

Audiența dela 15 Ianuarie 1916

Președinta d-lui Traian Alexandrescu, prim-președinte
Grig. P. Ghețu cu Direcțiunea C. F. R.

DOMENIU PUBLIC.—IMOBIL APARTINÂND DOMENIULUI PUBLIC.—REVENDICARE.—ART. 481 C. CIV.—ART. 19 DIN CONSTITUȚIUNE.

Un imobil, aparținând domeniului public, poate fi revendicat în cazul când nu s'au îndeplinit formalitățile prevăzute de legea de expropriere pentru cauză de utilitate publică, întrucât caracterul de domencialitate este strâns condiționat de satisfacerea prealabilă a acestor formalități, care constituiesc o garanție constituțională pentru apărarea dreptului de proprietate.

Tribunalul,

Având în vedere că, în fapt, se constată următoarele:

Cu petițiunea înregistrată la No. 37026 din 1913, Grigore P. Ghețu, din Roșiori-de-Vede, a chemat în judecată Direcția căilor ferate române pentru revendicarea unui teren, în mărime de 4000 metri patrați,

situat în orașul Roșiori-de-Vede, învecinat la răsărit cu proprietatea C. F. R., la apus cu șoseaua de centură, la miazăzi cu Bulevardul Gărei și la miazănoapte cu Valea-Vezei, adăogând în menționata petițiune că, în cazul când C. F. R. nu ar fi obligată sa-i delase acel teren, să fie obligată să-i plătească suma de lei 40.000, valoarea lui.

Având în vedere că, se constată și e netăguit de părți, că acest teren aparține de fapt domeniului public, întrucât C. F. R. a construit pe el o cazarmă pentru personal și un rezervor pentru petrol și C. F. R. nu a îndeplinit formalitățile cerute pentru exproprierea silită față de nimeni, pentru a intra în stăpânirea lui;

Având în vedere că, în prim loc, pârâta C. F. R. a cerut respingerea acțiunii în revedicare ca inadmisibilă, întrucât nu se poate revendica un lucru, care aparține domeniului public și care nu există în comerț pe următoarele considerațiuni: că, în materie de domeniialitate publică, imobiul nu mai aparține Statului, ci întregii organizațiuni naționale, care exercită asupra lui un drept de proprietate și folosință colectivă; că, întrucât acțiunea în revendicare trebuie să fie îndreptată în contra deținătorului, care în cazul domeniialității publice, nu mai este Statul, acțiunea în revendicare nu poate fi admisibilă; că, drept probă că Statul nu este proprietar, este că, față de un domeniu public, îi lipsește din elementele proprietății *usus* — care e destinat colectivității — și *abusus*, fiind necontestat că Statul nu ar putea dispune de domeniul public;

Având în vedere că, potrivit art. 19 din Constituție, proprietatea, de orice natură, este sacră și inviolabilă, și nimeni nu poate fi expropriat decât pentru cauză de utilitate publică legalmente constatată și după o dreaptă și prealabilă despăgubire, înțelegându-se prin cauză de utilitate publică numai comunicațiunea, salubritatea publică și lucrările de apărarea țării;

Având în vedere că, din menționatul text de Constituție, precum și din dispozițiunile legii de expropriere silită, reese că exproprierea este actul care ridică particularului proprietatea sa pentru a o transfera expropriatului — Stat, județ, comună — și că nu este desăvârșită decât prin opera tribunalului civil, oridecâteori partea expropriată nu consimte de a o cedă de bună voie;

Că, atât timp cât utilitatea publică nu a fost legalmente constatată de cei în drept, cum este în speță, autoritatea nu se poate pune la adăpostul acelei utilități

provenită din situațiunea de fapt, pentru a justifica uzurparea făcută fără drept și în contra garanției proprietății, atât de largi prevăzută de legiutorul constituuant, căci, în acest caz, nefăcând expropriere, situațiunea de drept, independent de cea de fapt, rămâne a fi rezolvată după dreptul comun;

Având în vedere că, dacă în cazul unei exproprieri silită, legalmente făcută de autoritatea respectivă, nu are *usus*, aceasta se datorește numai condițiunilor impuse de art. 19 din Constituție, care articol fixează *usus*: destinațiunea de «utilitate publică», și care limitează *abusus*, adică dreptul de a dispune, prin aceea că oricând particularul expropriat poate să reclame restituirea terenului, în cazul când autoritatea expropriantă n'ar respecta sau ar schimbă scopul pentru care s'a expropriat;

Că, în tot cazul, destinațiunea de utilitate publică fiind o consecință neapărată a scopului pentru care s'a făcut exproprierea, în cazul când autoritatea, fără să obțină exproprierea, cu dela sine putere, a dat unui teren destinațiunea de domeniu public, nu ar putea să ridice obiecțiuni, ca în situația când exproprierea s'ar fi făcut, fără a nesocoti garantarea proprietății și fără a creia un nou mod de expropriere silită: deposedarea cu forța, de care dispune autoritatea unită cu grabnica destinațiune a utilității publice,

Pentru aceste motive, redactate de d-l judecător de ședință E. Mirto, în majoritate, găsește admisibilă acțiunea în revendicare, formulată de reclamat.

In fond:

(Urmează considerentele de fapt, pe temeiul cărora acțiunea este respinsă ca nedovedită).

Semnați: Eduard Mirto, D. Hozoc.

Opiniune

Noi, primul președinte al tribunalului, suntem de părere a se respinge, ca inadmisibilă, acțiunea în revendicare, pentru următoarele motive:

Acțiunea în revendicare nu poate avea niciodată de obiect un lucru care aparține domeniului public și care nu există, deci, în comerț.

Imprejurarea care face imposibilă revendicarea unui imobil de domeniialitate publică, este însăș natura particulară a proprietății sau posesiunii lucrului care alcătueșie domeniul public. Este, în adevăr, știut că una dintre condițiunile acțiunii în revendicare, este ca acea-

stă acțiune să fie îndreptată contra deținătorului, a cărui posesiune materială este sprijinită pe un pretins drept de proprietate. Or, în materie de domenalitate publică, imobilul nu mai aparține Statului, în calitatea lui de persoană morală, susceptibilă de a avea un patrimoniu privat, ci întregii organizațiuni naționale, care exercită asupra lui un drept de proprietate și folosință colectivă.

Această concepțiune asupra caracterului domenalității publice se găsește în chiar lucrările preparatorii ale codului civil. Astăzi, însă, concepțiunea aceasta a evoluat către formula mai exactă — credem noi — după care bunurile, cari alcătuiesc domeniul public, nu pot face obiectul unui drept de proprietate, în sensul juridic comun care se dă noțiunii de proprietate în dreptul civil, și că aceste bunuri alcătuiesc un «domeniu de suveranitate», asupra căruia Statul nu exercită decât un drept de conservațiune și de poliție, cu privire la respectarea destinațiunii lor (Berthélémy, *Traité élémentaire de droit administratif*, 3-a ediție, 1905 p. 396 și urm, Ducrocq, *Cours de droit administratif*, ed. VI, t. II, No. 910).

Domenialitatea având, deci, ca imediată consecință crearea unui drept de folosință colectivă, în avantajul tuturor cetățenilor, și indisponibilitatea bunului, ca obiect de drept privat, acțiunea în revendicare nu mai poate fi îndreptată în contra Statului, care nu este proprietar, nici detentor.

În teoria, în care se susține că Statul are un drept de proprietate asupra domeniului public, se uită împrejurarea, că, cel puțin două dintre elementele proprietății, lipsesc Statului și anume: *usus*, care este destinat colectivității naționale, și *abusus*, fiind necontestat că Statul nu ar putea dispune de domeniul public (A. Colin et Capitant, t. I, p. 697).

Statul neputând, deci, dispune de aceste bunuri pe calea convențiilor obicinuite, nu ar putea figura nici într-o instanță de revendicare, independent de lipsa calității sale de detentor, de oarece procesele fiind adevărate contracte judiciare, nu pot avea de obiect decât lucrurile care se găsesc în comerțul juridic, potrivit principiilor puse de art. 963 și 1310 c. civ.

O chestiune, care trebuie lămurită, este aceea de a se ști, care este împrejurarea, de ordin juridic, care conferă unui bun caracterul de domenalitate publică? Este oare de neapărată trebuință să intervină, în acest scop,

o sentință judecătorească, dată în condițiunile legii de expropriere pentru cauză de utilitate publică?

Credem că nu, de oarece domenalitatea publică nu rezultă din formalitățile legii de expropriere, ci din destinațiunea, în fapt, a bunului, la o întrebuințare care răspunde unei evidente trebuințe publice de ordin general.

Această interpretare reese din prezumțiunea de domenalitate, înscrisă în art. 476 c. civ. după care sunt considerate ca dependințe ale domeniului public, toate lucrările și lucrurile acolo specificate, prezumțiune după care criteriul domenalității este afectațiunea lucrului la un scop de folosință socială.

Nu s'ar putea spune că, prin aceasta se consacra omnipotența arbitrară a Statului și nesocotirea drepturilor de proprietate individuală, contrar prevederilor art. 19 din Constituție și 481 c. civ. după care nimeni nu poate fi expropriat decât pentru cauză de utilitate publică legalmente constatată și după o dreaptă și prealabilă despăgubire, de oarece, din două una: 1% sau imobilul luat din patrimoniul unui particular nu a fost afectat unei destinațiuni publice, și atunci dreptul de revendicare există; și 2% sau că acest imobil a căpătat caracterul de domenalitate și, în acest caz, particularul este destul de garantat pentru realizarea pretențiunilor sale în contra actului de violență al Statului, de oarece Statul nu va fi expus, în această ipoteză, numai la obligațiunea unei răspunderi limitate, conform legii de expropriere, dar la toate consecințele pe cari le provoacă un act ilicit.

În rezumat, domenalitatea poate rezultă și în urma unei căi de fapt, întrebuințată de autoritatea publică, dacă lucrul uzurpat a fost dat uzului comun al cetățenilor, rămânând însă, în acest caz, Statul răspunzător în baza actului său de violență, care este un simplu fapt generator de daune, dar care nu ar mai putea servi, în nici un caz, ca temei juridic pentru exercițiul unei acțiuni în revendicare.

Pentru aceste motive, sunt de părere a se respinge ca inadmisibilă acțiunea în revendicare.

În ceiace privește însă, cel de al doilea cap de cerere din acțiune, de a se plăti reclamantului valoarea terenului, ce pretinde că i s'ar fi uzurpat de către Direcția căilor ferate, sunt de părere a se respinge ca neîntețmeiat pentru considerațiunile expuse de majoritatea tribunalului.

Semnat, Traian Alexandrescu.

REGATUL ROMANIEI

MINISTERUL DE FINANȚE

IMPRUMUTUL NAȚIONAL 5% DIN 1916

PROSPECT

În virtutea legii din 6 Aprilie 1916, Guvernul Român emite Rentă Amortibilă 5% din 1916.

Până la 1 Aprilie 1923 nu se poate face nici sporirea tragerilor, nici denunțarea împrumutului.

Acest împrumut are de scop îndestularea nevoilor Statului create de împrejurările excepționale prin care trece țara.

În textul titlurilor noului împrumut, se vor reproduce următoarele condițiuni:

Împrumutul va fi emis în titluri la purtător de 100, 500, 1000, 5000, 10.000 și 20.000 lei.

Titlurile provizorii și definitive vor purta în facsimile semnăturile Ministrului de Finanțe, a Directorului datoriei publice, și a Casierului Central și o semnătură manuscrisă de control.

Acest împrumut va fi scutit pentru totdeauna de orice impozit prezinte și viitor.

Titlurile vor fi primite pentru valoarea lor nominală ca garanție la toate Casele Statului. Cupoanele scăzute vor fi primite la aceleași Case drept numerar. Ele vor putea fi puse în gaj (lombardate) la Banca Națională a României și la Casa de Depuneri.

Titlurile acestui împrumut vor purta o dobândă de 5% pe an la capitalul nominal.

În acest scop titlurile sunt însoțite de 80 cupoane de dobânzi, semestriale, necesare până la complecta stingere a împrumutului.

Amortizarea acestui împrumut se va face pe valoarea nominală în curs de 40 de ani, conform tabelii anexate la textul titlurilor, prin trageri la sorți semestriale, cari vor avea loc la 1 August și 1 Februarie al fiecărui an, cu începere dela 1 Februarie 1917, dată fixată pentru prima tragere.

Guvernul se obligă a nu spori tragerile și a nu denunța acest împrumut în termen de 7 ani soțotiți dela 1 Aprilie 1916.

Titlurile eșite la sorți vor fi plătite cu începere dela 1 Aprilie și 1 Octombrie, ce urmează fiecărei trageri, în schimbul titlurilor împreună cu toate cupoanele având scadența după termenul rambursării.

Valoarea cupoanelor ce va lipsi, se va deduce din capitalul de restituit.

Numerile titlurilor eșite la sorți la fiecare tragere împreună cu o specificare a celor din tragerile precedente, cari nu s'au prezentat la plată, se vor publica în «Monitorul Oficial». Tot în «Monitorul Oficial» se va face de către Ministerul de Finanțe orice înștiințare relativă la circulațiunea titlurilor.

Cupoanele scăzute și neprezentate la plată se prescriu după 5 ani, iar titlurile eșite la sorți, după trecere de 30 ani, dela data scadenței lor.

În locul titlurilor pierdute, distruse sau furate, se vor liberă proprietarilor altele, cari se vor legitimă în conformitate cu dispozițiunile legii din 18/30 Ianuarie 1883. Cunoștința de dispozițiunea acestei legi se poate lua la locurile de plată.

Subscripțiunile pentru acest împrumut vor fi ireductibile.

Ministrul de Finanțe, **E. Costinescu.**

București, 6 Aprilie 1916.

CONDIȚIUNI DE SUBSCRIERE

În baza prospectului de mai sus, subscrierea la Împrumutul Național 5% din 1916 va începe în ziua de Joi 21 Aprilie / 4 Mai 1916 și va continua până la 5/18 Mai inclusiv.

Subscrierea se va face:

ÎN BUCUREȘTI

1. La Ministerul de Finanțe, la Casa de Depuneri și Consemnațiuni și la toate Casele publice;	7. La Banca Generală Română;
2. La Banca Națională a României;	8. » Banca de Credit Român;
3. » Bank of Roumania Ltd;	9. » Banca Comercială Română;
4. » Banca Marmorosch, Blank & Co.;	10. » Banca de Secont din București;
5. » Banca Românească;	11. » Banca Ilfov;
6. » Banca Agricolă;	12. » L. Berkowitz.

Subscrierile se vor mai putea face și la alte Case de Bancă, cari se vor indica prin publicațiuni speciale.

ÎN PROVINCIE

1. La Sucursalele și Agențiile Băncii Naționale;	4. » Banca Comerțului din Craiova și Sucursalele sale;
2. » Administrațiile Financiare;	5. » Băncile Populare;
3. » Sucursalele Băncilor mai sus arătate;	6. » Orice alte case de Bancă, cari se vor indica prin publicațiuni speciale.

1. Prețul de emisiune este fixat la 84 lei suta de lei capital nominal, la care se vor adăogi dobânzile de 5% de la 1 Aprilie 1916 până la achitarea fie-cărui vărsământ.

Acei cari vor achita la data subscrierii întreaga sumă subserisă, nu vor mai avea de plătit nici o dobândă pe timpul dela 1 Aprilie 1916 până la achitare.

2. Guvernul are dreptul să încheie subscrierea oricând va voi, înainte de termenul fixat.

3. Sumele subserise se vor achită în patru rate și anume:

20 lei la suta de lei nominal, la subscriere.
20 » » » » » 1 Iulie 1916.

20 lei la suta de lei nominal, la 1 August 1916.
24 » » » » » 15 Septembrie 1916.

Se admite achitarea sumei întregi sau a mai multor rate deodată.

4. Subscriitorului i se va liberă o chitanță constatând subscrierea și efectuarea vărsământului.

5. Vărsământul al doilea se va face tot la locul unde s'a făcut subscrierea și vărsământul întâi.

În schimbul acestui al doilea vărsământ și al chitanței de mai sus, se va remite subscriitorului un titlu provizoriu de valoarea nominală subserisă și constatând efectuarea a două vărsăminte.

6. Vărsământul al III-lea și al IV-lea se va face la Ministerul de Finanțe, la Banca Națională în Centrală și la toate sucursalele și agențele sale — la Administrațiile Financiare și la orice alte case ale Statului cari se vor anunța din vreme prin publicațiuni în «Monitorul Oficial» și în alte ziare.

7. În caz când subscriitorul nu va fi efectuat la timp vărsămintele sale, Ministerul de Finanțe este în dreptul său să vândă imediat, în condițiunile ce va crede de cuviință, în comptul subscriitorului, fără somațiune, punere în întârziere și fără nici o formalitate judecătorească, titlurile atribuite spre a se acoperi de toate pagubele provenite din ne efectuarea la timp a vărsămintelor fixate prin aceste publicații, sau să ceară o dobândă de întârziere de 7%.

8. Subscrierile se vor face pe formulare, ce se vor pune gratuit la dispozițiunea subscriitorilor.

Subscripțiunile pentru acest împrumut vor fi ireductibile.

Ministrul de Finanțe, **E. Costinescu.**

București, 6 Aprilie 1916.